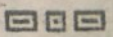

Izhaja vsak terek, četrti in
sobota. — Cenn: Za celo leto 80 K,
za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K,
za 1 mesec 7 kron. Posamezna
številka stane 1 krono.
Na pismene naročbe brez pošiljave
denarja se ne moremo ozirati.
Naročniki naj pošiljajo naročnino
po poštni nakaznici. Reklamacije
glede lista so poštne. Ne-
frankirani dopisi se ne sprejemajo.
Na dopise brez podpisa se ne ozira.

NOVA DOBA

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINADLER.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju,
Strossmayerjeva ulica št. 3.
Oglašje se računa po porabljenem
prostoru in sicer: za navadne oglase
po 80 v od 1 mm, za poslaste, na-
znanila občnih zborov, naznanila o
smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm,
za reklamne novice med tekstom 5 K
od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste)
10 K. Pri večkratnih objavah popust.
Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 65.

Igra z ognjem.

Celje, 23. aprila.

Presodimo položaj, nastali vsled
stavke železničarjev, mirno in trezno:

Zahteve, ki so jih stavili železničarji,
po našem prepričanju niso bile preterane
in bi se — v kolikor so to mogoče bile! —
bila dala pri hladnem prevdanku na
obeh straneh doseči podlaga za sporaz-
umno rešitev spora že takoj prve dni. —
Kakor je pa razvidno iz najnovejših po-
ročil, vlada pogojaj sploh ni resno vze-
la v roke — ampak je takoj zgrabila za
sredstvo, ki ga moramo z vso odločnostjo
obsojati, izigrala je trumf, ki bi ga mo-
gla in smela izigrati le v skrajni sili in
potrebi, ne pa že takoj prve dni, ko se še
za pogajanja resno niti potrudila ni: vpo-
kljala je železničarje k orožnim vajam.
Ne vemo, ali slutijo dr. Korošec, Protič
in Jovanovič, kako težko odgovornost so
si naprtili s tem ukrepom. Ne vemo, ali
pojmijo dalekosežnost tega svojega u-
krepa in pa sklepa, da se z železničarji
sploh več ne pogajajo, predno se ne vr-
nejo na delo. Dvomimo, da bo dr. Koro-
šec s temi skozinsko reakcionarnimi či-
ni dosegel, kar namerava: potlačanje ko-
munističnega gibanja. Nasprotno smo
prepričani, da pomeni to le vlivati olje v
ognej, ki ga bo na ta način vedno več.

Nikdar nismo bili in ne bomo za to,
da se naj bodisi državna oblast, bodisi
kakšnokoli druga organizacija kratkoma-
lo ukloni pred terorizmom elementov, ki
stavijo nemogoče, neizpolnive zahteve.
Zato smo tudi vedno stali na stališču, da
so stavke le skrajno sredstvo obrambe,
kadar vsa druga odpovedo. Prokleta na-
loga vlade je zato, storiti vse, da se stav-
ke ne pojavijo, ker pomenijo iste gospo-
darsko škodo, ki gre v milijone, posebno
pri železničarski stavki. Iz poročil, ka-
koršna smo doslej dobili iz Beograda, je
jasno razvidno, da vlada svoje dolžnosti
ni v polni meri storila in je tako skrivna
na milijonskih škodah, ki jih je stavka po-
vzročila.

Danes se morajo železničarji odzva-
ti pozivu k orožnim vajam. Čujemo, da
so ponekod sklenili, da se ne odzovejo.
Obsojamo tudi to. Jasno je ko beli dan,
da mora država varovati avtoriteto od-
redb svoje vlade, in naj bi bile še tako
slabe. Boj, ki mu ga je vlada vsilila, mo-
re delavstvo izvajati tudi drugostno po-
stoj. Zdi se nam pa naravnost neodpus-
tno, upirati se ukazu kralja, ki ga morajo
tudi socialisti vkljub svojemu republi-
kanskemu prepričanju danes še smatrati
kot vrhovnega nositelja državne oblasti.
Upamo, da v svojem in v interesu ugleda
države svoj tozadevni sklep že tekom

današnjega dneva spremene ter potom
svojih globoko zasnovanih organizacij
nadaljuje boj za svoje pravice drugim,
legalnim potom.

K temu sklepu jih morajo tim nujnej-
še dovesti poročila o italijanskih pripra-
vah, da zasede naše železnice do Špi-
lia v svrhu vzpostavitve prometa skozi
Jugoslavijo z Avstrijo in drugimi država-
mi. Kaj pomenijo te vesti, vemo dobro,
saj nam ni neznan, da Italija še vedno
ni opustila svojih misli na zasedbo naših
največjih rudnikov. Naši železničarji ne
smejo postati sokrivi na zunanje-politič-
nih zapletljajih, ki bi mogli nastati, če vz-
trajajo v odporu proti ukazu kralja.

Če se igra z ognjem vlada, ki se svo-
je odgovornosti ne zaveda, kaj pokaže
delavstvo, da si je svesto silne odgovor-
nosti, katero prevzema napram sebi in
napram državi. Njegove pravične zahte-
ve pa bodo in morajo zmagati drugim
potom. Vlada, ki ima tako malo smisla
za velike državne in socialne potrebe,
pa je nevzdržljiva.

Iz „Pisem inteligenci“ Milana Pribičevića.

Bivši srbski polkovnik Milan Pribi-
čević je v boju za naše narodno ujedinje-
nje že pred, pa tudi med vojno igral važ-
no ulogo, danes pa, ko je že pred letom
dni izstopil iz vojaške službe in se popol-
noma posvetil političnemu delu, je prav-
cati apostol velike demokratske ideje
med hrvatskim in srbskim delom naroda.
Nedavno je objavil članek, v katerem go-
vori o »vzdihanju za slogo« med našo in-
teligenco. Pravi med drugim:

»Ne razlikujemo se samo v misli in
formi o našem nacionalnem bitju. Razli-
kujemo se tudi v pojmovanju socialnih
vprašanj.

Kje more biti sloge med danes ozki-
mi pogledi Srbstva, Hrvatstva in Sloven-
stva in širokim pogledom Jugoslovian-
stva! Mar sloge med temi dvoslov-
sprtnimi stališči more roditi kaj drugo
nego nedonošče, kamen spodbijanja za
nova pokolenja? Mar ta sloge ne bi zna-
čila polaganje orožja razum pred neraz-
umom, napredka pred nazadkom? Kdo
sme zahtevati od nas to slogo? Je-li —
Jugosloven, ki to zahteva? Ni, Je-li bo-
lec in junak? Ni, Je-li rodoljub? Ni. So
hucje, ki nič ne mislijo. Ali so plašljivi.
Ali so taki, ki mislijo samo na svoj mtr.
Hočejo slogo radi površnosti ali radi mi-
ru. Da bi se jim ne trebalo boriti, da bi si
v miru lahko polnili žepe z zlatom, ali da
ne bi trebalo nič delati. Da je šlo vedno
po volji takšnih ljudi, še danes bi bili v

bil rabil Janez, da izvrši svoj veliki živ-
ljenski sklep. Mogoče vam povem to po-
učno povest kedaj v kakšnem romanu,
ali pa celo v kakšni autobiografiji. Sedaj
preskočim vse to, kar leži vmes, in na-
pravim tako, kakor to delajo gotovi jako
literarni bralci romanov, ki pogledajo ta-
koj zadnjo stran, ko še niso niti prvih
strani pošteno prečitali, samo da vidijo,
kako se povest pravzaprav završi. Torej,
kako se je pravzaprav obnesel poizkus
modrega Janeza, postati vse, kar je na
svetu sploh mogoče?

Kakor se je končati moral. Janez je
kmalu izprevidel, da bi moral doseči
Ahasverjevo starost, če bi hotel svojemu
vseživljenjskemu načrtu zadostiti
vsaj kolikortoliko. Tu mu je ginil pogum
in objela ga je utrujenost. In vprašal se
je, če bi ne bilo najbolje, da se vrne ske-
san domov, da postane učenik in da iz-
polni prazni prostor galerije pradedov
starodavne izbe s svojo sliko. Četudi je
hrepenenje po velikem in bogatem toku
življenja ječalo v njegovih prsih: Ne!
Ne!, so ga nesle noge vendar, ne da bi to
pravzaprav hotel, proti domovini. Za-
lostno je blodil skozi gozd, kjer se je ta-
krat porodil v njem njegov veliki življen-
ski načrt. Tu je naletel sredi gozda na
gručo ljudi, moških in žensk, ki so tu po-
čivali in si pripravljali obed. Sedeli so

krepiljih Turkov, Švabov in Madjarov.

Še manj je mogoča sloge v pravcu
socialnega urejenja. Brez socialnega o-
svobojenja nimamo nikake svobode. —
Brez socialne pravice smo kot Jugosla-
vija v sužnosti. Nacionalne borbe še ni-
smo dovršili, socialno smo še le začeli.
Kaj nam torej prihajate s slogo!

»Ne moremo s slogo ustvariti soci-
jalne pravičnosti. Bogati in močni ne bo-
do odstopili od užitkov, do katerih so se
dokopali na podlagi starega, krivičnega
sistema. Nikjer — in tudi ne pri nas —
ne bodo prostovoljno pustili svoje »krive
pravice«. Z borbo jih treba prisiliti k po-
puščanju.

Zahtevajmo boj! Ustvarjajmo boj! V
njem je življenje in napredek! Odvrzimo
vse vzdihanje za slogo in hotimo odločni,
smeli, nagli boj za popolno jugosloven-
stvo in za socialno pravičnost v Jugosla-
viji!

»Odvrzimo naivno slogo! Odvrzimo
prepire gospode, ki se ne ozira na široke
kroge, in zahtevajmo boj za svetle cilje
današnje Jugoslavije in človečanstva.

Nehajmo voditi samo politično gos-
podo! Gospoda v parlamentu. Gospoda po-
vsod v časopisih. Gosposki časniki in gos-
poski prepri v njih, v vsakem mestu in
mestecu. Klubi na vseh straneh gosposki.
V vsakem odboru vsak predsednik gos-
pod. Na zborovanjih govorniki gospo-
da. Za brezštevilne milijone kmetov sa-
mo 2, 3 mali listi, na koje gospoda gleda
s prezirom. Kakor da je Jugoslavija samo
deželja gospode.

V današnjih dneh velikih socialnih
borb boriti se na način plitvih preprirov in
klevet, pomeni iti popolnoma propadu
nasproti.

»Ne pišem teh besed radi sebe. Sto-
jim daleč na levo od naše gospode. Ži-
vim in delam s kmetom. Moj pot je jasen.
Morem iti samo vedno bolj na levo, kjer
ni propasti, ampak novo ustvarjanje in
porajanje. Če tako govorim, storim to
za: danje naroda, kateremu je potrebno in-
teligenca, storim to, ker želim s svojo
skromno besedo kolikor toliko pripomo-
či, da se naša inteligenca iztrga iz za-
blod in pogreškove, v katerih se nahaja,
in da se od nje še reši, kar se še rešiti da.

Zadnji je čas.
Zbudite se, jugoslovanska gospoda!
Opustite se gošposkih preprirov poč! O-
tresite se političnega boja! Pojdite med široke
mase! Vodite narod v politiko in dajte
mu v njej dostojno mesto! Vodite silno,
veliko borbo za sočasna načela sveta in
veka pri nas!

Na delo vsi!

poleg voza, ki je bil skoro tako zelen kot
gozd. Ljudje so ga prijazno pozdravili in
Janez je sedel k njim ter ž njimi kramljaj.
Njih vodja, črnolasi mož, bistril, veselih
in hudomušnih oči, je vprašal Janeza, za-
kaj je tako žalosten. Nato mu je Janez
pripovedoval o žalostni usodi svojega
velikega življenskega načrta. Kakor so
se mu ti ljudje tudi smejali, je Janez ven-
dar opazil, da so razumeli njegovo bol in
njegovo hrepenenje bolje, kakor dosedaj
vsi drugi. Vodja, kateremu je bil Janez
všeč, se je namuznil in ga vprašal, če ne
bi hotel poskusiti še ž njim in njegovimi
ljudmi in se jim pridružiti, predno se od-
loči za trdno postat učitelj. Tu se je Ja-
nez ž njimi pobotal in postal je potujoči
komedijant; ne, ker si je od tega kaj po-
sebnega obetal, temveč samo, da se še za
nekoliko časa ubrani učeništvu.

Toda tu je doživel Janez nekaj čudo-
vitega. Ostal je pri gledališču; tudi ko se
je ločil od potujoče družbe in vstopil v
veliko gledališče; če kot igralec, kot režis-
ser ali ravnatelj, to bi rajši zamočal. In
Janez je ostal zato, ker se mu je zdelo,
da je gledališče v gotovem, četudi malo
ironičnem smislu, in malo drugače, kakor
si je nekoč to predstavljaj. Neke vrste iz-
polnitev njegovih deških želj, postati vse,
kar je na svetu mogoče biti. Ali ni bil se-
daj vse mogoče, kakor sta to dan in čas

Zadnji je čas, da se pri nas stvori
resnična demokracija, ako nočete, da tr-
di nas zgrabijo valovi socialne revolu-
cije.

ANTON JERŠINOVIČ:

Kaj je realna gimnazija?

Početkom tekočega šolskega leta, t.
j. v jeseni 1919 se je celiska humanistična
gimnazija pretvorila v realno. To nare-
bo naše vlade je občinstvo pozdravilo s
splošnim zadovoljstvom in odobravan-
jem. Temu pa je kmalu nato sledilo raz-
očaranje. Začuden so se ljudje spraše-
vali in ugibali, zakaj se na gimnaziji v
Celju še vedno podučuje grščina, češ da
je na realnih gimnazijah odpravljena in
nadomeščena z drugim — modernim —
jezikom. In celo dijaki sami so se dali za-
peljati in — pustivši v nemar predpisano
jim službeno pot do ravnateljstva in pro-
fesorjev — pošiljali brzojavke na višjo
šolsko oblast v Ljubljano za odpravo gr-
ščine. In še danes srečavam razborite in
vsega razpuzenja vredne može, ki ne
morejo spoštovati, zakaj še sedaj grščina
ni docela odpravljena.

Namen teh vrstic bodi razjasniti
pojmi v tem pogledu.

Pred kakimi 20 leti je začela pridobi-
vati struja, ki je zahtevala modernizira-
nje srednje šole, vedno krepkejša in trd-
nejša tla. Zlasti se je obračala proti hu-
manistični vedi, t. j. proti poduku latinšči-
ne in grščine, na katerih mesto naj bi sto-
pili moderni jeziki. Stara Avstrija se v
svoji konzervativnosti dolgo ni mogla
odločiti; tipala in tavalja je semtertja, ka-
kor je bilo pač to običajno v vseh dale-
kosežnih vprašanjih, sklicevala enketi in
posvetovanj, dokler se ni vendarle pod
pritiskom širše javnosti vendarle oju-
nala in izdala l. 1908 provizorično nare-
bo, da se nanovo organizujejo osemraz-
redne realne gimnazije in da se napravilo
tudi poskusi z novim tipom — reformno
realno gimnazijo.

In tako so kar čez noč nastale nove,
realne gimnazije ali pa so se stare hu-
manistične preustrojile v ta novi tip. —
Povsod? O ne, ne povsod, pač pa skoro
povsod. Z drugimi besedami: povsod, sa-
mo ne v onih lepih pokrajinah, koder bi-
vajo Slovenci! Že pred izbruhom vojne
so smele zabeležiti vse tedajne »kronovi-
ne« napredek v razvoju srednjega šol-
stva, le Slovincem ni bilo dano pobrati
drobtinice kruha z bogate mize oholih
gospodarjev. Vse prošnje in peticije, an-
kete in spomenice niso nič zalegle...

Pa otriesmo se brž mrzlih, neprijet-
nih spominov.

Naša mlada Jugoslavija nam je hipe-

ravno zahtevala? Danes malo duhovnik,
jutri malo potujoči poet ali slikar ali
zdravnik, včasih tudi zdravnik za blazne
in malo kralj povrhu? In ni mu li prišlo
vse to prav v njegovem poklicu, kar je
nekad bil — gosar, psičar, medvedar? In
ni li preživel, večer za večerom, drugega
sveta, drugega življenja in nove človeč-
nosti? Seveda ne tako docela in ne čisto
tako resnično, kakor si je to v domišljiji
slikal kot deček, ali rešen je bil monoto-
nije, one starodavne izbe z učeniškimi
slikami njegovih pradedov, z njihovim
»ABC in enkratena, to je vse, in vse dru-
go ni nič«. Živel je, četudi samo v domiš-
ljiji, v bogatem, vseobsejemo toku živ-
ljenja. In obdaroval je s sličnim blagoslo-
vom tudi vse one, ki prihajajo v gledališče,
reševal jih je za nekaj ur monotonijske nji-
hove osamele bitnosti in jim dajal priliko,
da so uživali z njim vred to raznovrstno
jedro velikega, bogatega življenja. In za-
to je bil Janez v splošnem vendarle za-
dovoljen, vzlic temu, da ga je včasih
spreletavalo neko bolesno čuvstvo in da
si je bil vedno v svesti, da je njegovo de-
ško hrepenenje bolj utešeno, ko izpolnje-
no, in če še ni umrl, živi še danes — kje,
v katerem mestu, tega ne povem, to mo-
rate uganiti sami.

To je povest o malem Janezu in nje-
govem velikem življenskem načrtu.

Alfred baron Berger — M. Skrbinišek:

Povest o malem Janezu in njegovem velikem življenj- skem načrtu.

(Avtoriziran prevod iz knjige:
»Meine Hamburgische Dramaturgie.«)
(Konec.)

Ko je bil Janez tako sam pri sebi na
čistem, je neko noč skrivaj pobral šila in
kopita, se lokavo poskrivil od svojih pred-
nikov, katerih ogorčeni obrazi so se mu
zdeh, kakor da vreščijo za njim »ABC in
enkratena, to je vse, in vse drugo ni nič«,
in hitel je tja ven, v mesečino, v daljni
svet, s trdnim sklepom, da postane lepo
po vrsti vse, kar je sploh na svetu biti
mogoče.

Janez se je zavzel za stvar zelo res-
no in skrajno temeljito ter je preživel res
daljšo vrsto razmišljanj služb in poklicov.
Bil je nekaj časa gosar v nekem velikem
selu, potem psičar pri nekem imenitnem
grajščaku, nato grobar, medvedar, paz-
nik v norišnici, potujoč učenec, samo-
stanski novinec in še marsikaj drugega.
Ni nam mogoče slediti malemu Janezu,
ki je postal mnogo hitreje, kakor je to
misli, veliki Janez, na vseh teh življen-
skih potih z vsem njegovim pretikanjem;
zato bi bilo treba več časa, kakor bi ga

ma čala to, po čemur smo davno hrepeli. Skoro vse gimnazije v Sloveniji so se preustrojile v realne. Humanistična je ostala le še prva državna v Ljubljani in knezoškofijska v St. Vidu.

Bistvo realne gimnazije je preustroj poduka v realni smeri. Na mesto grščine stopi francoščina, kemiji je prisojeno kot samostojnemu predmetu obširnejše polje in sicer po 2 tedenski uri v šestem in sedmem razredu, kot nov predmet je uvedena opisna geometrija v petem in šestem razredu, telovadba postane obvezen predmet za vse učence, in takisto prostoročno risanje za nižje štiri razrede.

V tekočem šolskem letu imamo na celjski gimnaziji ustanovljene najnižje tri razrede po realno-gimnazijskem načrtu. V teh razredih je prostoročno risanje in telovadba obvezen predmet, in v tretjem razredu se podučuje francoščina namesto grščine.

V ostalih petih razredih, t. j. od četrtega do osmega razreda velja začasno še humanistični učni načrt. Popolni preustroj v vseh osmih razredih hkrati ni mogoče iz tehniških razlogov. Današnji petošolec n. pr. se je že dve leti učil grščine, ni se pa učil francoščine v tretjem in četrtem razredu, kakor se jo mora učiti realno-gimnazijec, in bi moral s francoščino še le v petem razredu znova začeti; zaostajal bi toraj v učni snovi za dve leti. Drugi, še bolj drastičen slučaj je pri sedajšnjih sedmošolcih. Učili so se že štiri leta grščine, niso se pa učili francoščine, temveč so zaostali v tem predmetu za štiri leta; niso se učili prostoročnega risanja v nižjih štirih razredih, niso se učili opisne geometrije v petem in šestem razredu, niti kemije v šestem razredu. Da bi vso to v prejšnjih letih nepredelano tvarino zmogli sedaj v enem letu, ni niti verjetno niti mogoče, četudi bi se jim opustila grščina. Isto in še v večji meri velja to za sedanje osmošolce. Ti ne morejo v letošnjem šolskem letu završiti zaveda po realno-gimnazijskem načrtu, ako se petih obveznih predmetov niš učili.

Jasno je torej, da se more ta preustroj izvršiti le sukcesivno (stopnjeno), leto za letom. Vzpričo splošnega pomajkanja učnih moči, osobito modernih filologov, moramo biti pač zadovoljni, da imamo kar v prvem letu preustroja že tri realno-gimnazijske razrede in da se naši sedajni tretješolci že po najmodernejši metodi uče francoščine. Ti dijaki bodo prvi kot realno-gimnazijci čez pet let zapustili zavid, ki bo tedaj popolna realna gimnazija.

Politične vesti.

»Slovenec« poročila o položaju. »Slovenec« piše iz Beograda 22. tm. Politični položaj se da očrtati v kratkem sledeče. Mladi demokraci naglašajo da jim je uspelo razbiti parlamentarno zajednico ter pridobiti Trifunoviča, dr. Šurmina, Krnica, Petroviča in druge. Vlada sama ne polaga na te vesti nobene važnosti, ampak povdarja, da je izšla iz parlamenta in da bo delovala z naprejem z večino in da bo imela tudi kvorum. (Hm!) Sicer bi pa nastopila za slučaj onemogčenja dela nova orijentacija. (Čudno, da »Slovenec« vedno obeta »novo orijenta-

Ivan Cankar.

(K predstavi njegove drame: Kralj na Betajnovi z dne 11. I. v Trstu.)

Kakor stoletna roža, ki zažari pod božjim solncem samo za hip v vsej svoji lepoti, da omahne zopet v tiho zamišljenost skrivnostnega molčanja, tako vstane včasih pred trpeče človeštvo duh velikan, ki je glasnik njegove bridkosti in njegovega hrepenenja. Nihče ne ve: kako in zakaj; nihče ne ve: odkod in kam? — Pride, ker ga kliče duše stotisočeri, da bi jim odgrnil najsvetejšo skrivnost vseh skrivnosti: Resnico! In ko se to zgodi in se rodi človeštvu prerok-odrešnik, tedaj zatrepečejo vse te hrepeneče duše, se strnejo kakor za molitev vse v eno družino in poslušajo zamaknjene Njegovo besedo... In zunaj je ta beseda. Še tako temna in zastrta, kakor so daljne slutnje najglobljih skrivnosti, poslušajo jo s pobožnimi srci, ker slutijo, da je prišla odondot, kjer se stekata v eno čas in prostor, se objemata v ljubezni dan in noč, ter se družita pokorno življenje in smrt...

Tudi nam, Slovencem, je vstal nekoč tak duh-prerok. Naša zemlja ga je rodila pred dobrimi štiridesetimi leti, da bi vdel vse njeno trpljenje in jo poveličal s

člno, kadar Korošcevi računi grede navzkriž!

Regent ni ugodil Protičevim zahtevam. Ljubljana 22. aprila. »Jugoslavija« piše, da je prestolonaslednik regent Aleksander podal odgovor na Protičeve predloge in zahteve, oziroma na njegovo tozadevno pismeno poročilo. Protičeva vlada je zahtevala, da ji regent da pooblastilo, da odgodi parlament in ga potem razpusti ter da izda potom naredbe volilni zakon in da zniža kvorum. Regent pa ni pristal ne na eno ne na drugo izmed zahtev ter se tudi ni sprejel demistije Protičeve vlade.

Brezstidnost Protičeve vlade.

Beograd 19. aprila. Kakor se doznava, je reakcionarna Protičeva vlada prepovedala, da bi se vršila manifestacija beograjskega meščanstva dne 18. tm., kakor je bilo prvotno namenjeno, na trgu pred gledališčem, pred spomenikom kneza Mihajla. Vsled tega se je moral vršiti ta vseskozi nacionalni meeting na trgu vojvode Mišića pred zgradbo novega parlamenta, kjer je potekla manifestacija sijajno, kakor smo že poročali. Da se Protičeva vlada ne stidi imenovati se vlado države SHS — je sramota nas vseh. Nečuvno je, da si dovoljuje ta vlada take šikane z ljudstvom, kadar se gre za izkaz enodušnosti napram zunanjemu svetu.

Italijanski tiger — na skoku.

Split 21. aprila. Iz Rima se poroča: Italijanski vladni krogi z napetostjo zasledujejo notranje dogodke v Jugoslaviji. Italija pričakuje v Jugoslaviji izbruh splošne stavke. Ker so vsled železničarske stavke pretrgane zveze z vsemi državami, ki so navezane na promet preko Jugoslavije, pripravljajo v Rimu korake, da vzpostavijo zopet promet s temi državami skozi Jugoslavijo.

Trst 21. aprila. V mestu se trdovratno vzdržujejo vesti, da namerava italijansko vojaštvo zasedati progo Logatec-Zidani most-Splije, da se vzpostavi promet Italije z državami, katerih promet teče preko te proge.

Vrhnika 21. aprila. Potniki, ki prihajajo iz zasedenega ozemlja, prinašajo vest, da je italijanska vlada odposlala proti Logatecu mnogo vojaštva. V Logatecu in okolici je vse polno novodošlih italijanskih čet.

Avstrijsko rovarjenje ob meji.

Gradec 21. aprila. Stajerski deželni zbor je naprosil dunajsko vlado, naj posreduje pri antanti, da se iz občin Klanci in Gradišče, kateri sta bili prisojeni nemški Avstriji, v katerih se še pa vedno nahajajo zasedne jugoslovanske čete, čimprej zasedba odstrani. Isto prošnjo so baje predložili občinski zastopi v Lučanah in Arnovžu ter prosili za izpraznitev pod mednarodno kontrolo v svrhu odstranitve ogroženja in oškodbe. (Ti neresnični očitki o ogroženju in oškodovanju so bili že opetovano dementirani in vsled ponovnega spravljanja v javnost ne pridobivajo niti pičice več resničnosti.)

Avstrija protestira proti odpuščenju kompenzacijske pogodbe. Dunaj 21. aprila. Avstrijska vlada protestira proti temu, da ji je naša vlada odpovedala kompenzacijsko pogodbo in prepovedala izvoz živil iz Jugoslavije. Avstrijska vlada stoji na stališču, da se

svojo toplo besedo, kakor more poveličati edino sin svojo mater.

IVAN CANKAR,

eden izmed največjih sinov, kar jih je rodila Slovenija, ta glasnik našega in človeškega trpljenja in svečenik najčistejše ljubezni in lepote, je bil umetnik po božji volji. Nihče pred njim ni znal pogledati tako globoko v človeško srce in zgrabiti v njem vso težko bridkost njegovega življenja, uklenjene v tesne spone dušnega suženstva in vsakdanje flake. Že v zgodnji mladosti je sroznal vso vnebovpijočo krivico socialnega reda in zapisal besede:

»V bogatih kočijah se vozijo baroni, tatje, bankirji mimo mladih kostanjev, skoz jasni večer, ob nas siromakov špafirli.«

In kakor da bi ga bila vizija davne mladosti spremljala vse žive dni, je postal med nami glasnik vseh zatiranih in izmognanih. Za trpina-delavca je krvavelo njegovo srce in našlo včasih besedo, trpko in žgoče, tako da ga je človeško samoljublje zasovražilo in ga hotelo ubiti.

Videl je vso gnilobo našega družabnega življenja in jo postavil pred nas neolepšano, tako kot je v resnici. In tedaj so vstali med nami farizeji in zagnali krik

ina opogodba odpovedati mesečno in sicer 1. vsakega meseca ter trdi, da torej kompenzacijska pogodba ugasne še le 31. maja tl., ker se ji more odpovedati še le 1. maja.

Upravna razdelitev države. Upravni načrt, o katerem je razpravljali ministrski svet, predvideva sledečo razdelitev države v upravi in sicer: cela Jugoslavija se naj deli v pokrajine, te v okruge in ti zopet na srece (okraje). Pokrajini bi bilo devet in sicer: 1. Slovenija s Prekmurjem; 2. Hrvatska-Slavonija z Medjimurjem; 3. Srem in Bačka; 4. Banat; 5. Bosna; 6. Sragora, Hercegovina in Kotor z okolico; 7. Dalmacija; 8. Srbija; 9. Stara Srbija z Macedonijo.

Pri občinskih volitvah v Brodu na Savi 14. tm. je bilo izvoljenih 15 komunistov, 3 zajedničarsko-radikalni kandidati, 3 demokrati, 3 klerikalci.

V Karlovcu je bil za župana izvoljen komunist Majdec.

Jadransko vprašanje zopet odloženo.

Lyon 18. aprila. »Temps« prinaša iz San Rema brzojavko, v kateri pravi: Danes ob 11. uri sta se angleški in francoski min. predsednik podala k Nitti, da določijo program za konferenco. Radi odsotnosti jugoslovanih izgubila konferenca precej pomena pri Italijanih. Jadransko vprašanje se tam ne bo rešilo. V zadnjem trenutku so izjavili jugoslovani, da še niso gotovi. Oficijozna pogajanja med Rimom in Beogradom še niso končana.

Bolgarski parlament.

Zofija 18. aprila. Danes se je pričelo zasedanje bolgarske narodne skupščine. Predsedstvo je prevzel najstarejši poslanec Gešov. Pri volitvah so oddali agrarci 117 glasov za agrarca Boteva, kateri je bil izvoljen predsednikom bolgarskega sobranja. Celo sobranje šteje 186 članov. Vsled te izvolitve so podali neagrarni ministri Burov, Danev in Madžarov demisijo.

Načrt ustave.

Ljubljana 22. aprila. »Slovenec« piše iz Beograda, da je načrt državne ustave, na katerem delajo najboljši naši učenjaki in politiki, med njimi Slobodan Jovanović, dr. Vošnjak i. dr., dokončan, le dr. Smolaka še svojega dela ni dovršil. Podaljšanje orientekspresa do Carigrada in Aten.

Beograd 17. aprila. Francoska vlada je zahtevala od naše vlade, da se ekspresni vlak, ki veže Pariz z Beogradom, podaljša do Carigrada in Aten, ker se je izkazala potreba za hitri prevoz, posebno za potnike, ki potujejo v trgovinskih poslih.

Zveza orient-ekspresa.

Ljubljana 22. aprila. »Jugoslavija« piše, da po vestih iz Dunaja vozi orientekspres radi stavke na železnicah v Jugoslaviji iz Pariza preko Dunaja. Ekspresni vlak Dunaj-Trst vozi čez progo Beljak-Trbiž.

Kapp v Stockholmu pod nadzorstvom.

Berlin 21. aprila. Kakor se poroča, nahaja se Kapp v Stockholmu. Policija je dognala, da je prišel Kapp v Stockholm s ponarejeno izkaznico iz Nemčije in da za odpotovanje ne more dobiti potrebnega vizuma. Kapp ostane vsled ukrepa v Stockholmu pod policijskim nadzorstvom.

do neba: »Glejte ga, brezbožnega pohujšljivca!« A on je govoril naprej in vihtel neusmiljeno svoj ostri bič, ker tako mu je bilo poslanstvo.

A ker je bil Cankar otrok božjega solnca, je nosil v sebi, poleg vsega pilrega in žgočega, tudi mehko toploto najčistejše ljubezni. Iz ljubezni do matere-domovine so nastala njegova dela in v njih jo je poveličeval s čarobno močjo svoje blesteče besede do najvišjega božanstva.

Ljubezen, s katero je obdal človeka in domovino, je rodila v njem veliko vero v boljšo bodočnost rodu in človeštva in to nam je ožanil pred dobrim letom s svojim najboljšim in najpopolnejšim delom. Nov je ta njegov evangeli: evangeli »dela, bratstva in ljubezni«, in Cankar je verjel vanj, ker ga je bil zvaril sebi in nam s krvavečim srcem v trpljenju in bridkosti. Zapisal nam ga je v zapuščino, ko je šel od nas, da ga ohranimo čiste in neomadeževane, kakor je bilo njegovo srce. Dal nam je te svoje besede, podobne »plahemu, komaj razumljivemu ječljanju« in danes, ko ga ni več med nami, vemo, da jih je rodila njegova duša takrat, ko je šla skozi — večnost!

En mesec je pretekel od tedaj, ko je izgubil slovenski narod svojega največje-

železničarska stavka v Avstriji končana.

Dunaj 21. aprila. Listi poročajo, da so uradniki južne železnice sklenili pričeti zopet s službo pri ravnateljstvu in na progah, akoravno niso dosegli vseh svojih zahtev.

Finance Nemčije. »Vossische Zeitung« javlja iz Berlina, da je v seji gospodarskega odseka nemškega drž. zbora dne 20. tm. državni minister za finance podal sliko državnega gospodarstva: izdatkov 27 milijard, dohodkov 25 milijard. Govori se, da ima minister v načrtu izvedbo državnega socializma v tem smislu, da se država udeležuje v podjetjih vseh industrijskih strok.

Francozi se umikajo. Po poročilih »Vossische Zeitung« se francoske čete umikajo iz krajev zahodno Frankfurtu. Tudi mesti Offenbach in Mülheim so francoske posadke že zapustile.

Angleška ponuja Rusiji premirje. Pariz 18. aprila. »Temps« javlja, da je angleška vlada poslala ruskeemu poverjeniku za zunanje posle Čičerinu brezlično brzojavko, v kateri pozivlje sovjetsko vlado, naj uvede pogajanja v svrhu premirja. Tak korak Rusije bi imel velik vpliv med zavezniki.

Angleški socialisti ne smejo v Rusijo. »Vossische Zeitung« javlja iz Kodanija, da odbor angleške delavske stranke, ki se je nameraval danes, v soboto, odpeljati v Rusijo, ne bo odpotoval, ker ministrstvo ni hotelo dati potnih listov, češ da se mora vprašanje Rusije poprej rešiti v San Remu.

Bela Kun očita socialistom, da so izdali Madžarsko. Italijanska socialistična zastopnika Della Leda in Vella sta obiskala 15. tm. bivšega diktatorja Madžarske, Bela Kuna, da se informirata o njegovem stanju. V razgovoru je izjavil Bela Kun, da so socialisti izdali Madžarsko in delavski razred. Madžarski komunisti, ki so morali bežati, niso našli v Avstriji zavetja, kakor so pričakovali, ampak — ječo. Sreča delavstva leži v popolni provedbi temeljnih načel tretje internacionale. Končno je Bela Kun izjavil, da se ne more potožiti, da bi se z njim slabo ravnalo.

Turčija na konferenci v San Remu. V ponedeljek 19. tm. se je vršila v San Remu prva seja konference, ki se je bavila s turškim vprašanjem. Konferenca je rešila vprašanje brez ozira na Wilsonove predloge. Turčiji ostane 9 milijonov Turkov in 2 miliona kristjanov. Palestina, Armenija, Sirija, Arabija in Mezopotamija črbe avtonomijo. Grška debi okolico Smirne. Za vpoustavitev novih držav so se zavzele Francija, Anglija, Italija in Japonska, ki bodo dale istim predloge za zgradbo lastnih samouprav. Tudi Ameriko bodo povabili, da s prednimi pomaga ustanoviti te nove države. Carigrad, Dardanele in Bospor pridejo pod najstrožjo nadzorstvo Anglije, Francije in Italije. Turške zadeve za vojno, finance in pomorstvo pridejo pod najstrožje nadzorstvo.

CELJSKE NOVICE.

Opozoritev občinstva. Kakor bomo na uradnih lepakih, se širijo po mestu posebno vsled stavke železničarjev različne neresnične in vznemirlive vesti, ki

ga pisatelja. Da se vsaj nekoliko oddolži Njemu, ki mu je podaril toliko lepote in dobrote, ki je razvil njegovo najdražjo last — jezik do najvišje popolnosti, je počastil narod njegov spomin na najprimernejši način. V beli Ljubljani so že uprizorili njegovo najboljšo dramo »Kralja na Betajnovi« in v soboto, ravno na trideseti dan njegove smrti, je sledil temu zgledu tudi — Trst. V veliko zadoščenje nam je, ko moremo reči, da se je tudi naš človek zavedel svojih dolžnosti do največjega slovenskega sinu. Naš Talijin hram je bil tako nabito poln in sodeč po notranji zbranosti, ki je vladala v srcih vseh poslušalcev, smemo z lahkimi srčimi trditi, da smo spoznali vsaj tokrat, če že nikoli prej, kaj nam je bil Cankar in kaj smo zgubili z njegovo smrtjo. Pisateljeve besede, ki so šle preko odra so našle pot do srca, ga pretresle, da je zajčalo v bridkem spoznanju: »Res, tak je bil slovenski človek.« Je bil — pravimo; kajti od takrat nas ločijo že štiri leta pokore in bridkosti in danes že slutimo, da smo vrgli starega, majhnega človeka raz sebe, ker ta v resnici ne bi bil vreden solnca in svobode. Življenje, ki nam ga slika Cankar v svojem »Kralju na Betajnovi«, je nekaka grenka samoobžoba. Izpoved vsega slabega in grdega, ki je viselo na

Imajo edini namen ljudstvo bogati in huj-
skati. Opozarjamo občinstvo, da je raz-
širjanje takih govorov kaznivo ter bodo
javni varnostni organi proti razširjaval-
cem postopali in jih izročili najstrožji
sodnijski kazni. Mestni magistrat in vse
občine so tozadevno obveščene in bi bile
le žele, da v svrhu pomirjenja ljudstva
taki nedostaki v prihodnje izostanejo.

Mestno gledališče v Celju.

V soboto 24. aprila se otvori prva
sezona pod ravnateljem g. Milanom
Skrbinškom. Kot prva se predstavlja
v soboto 24. in v nedeljo 25. tm.,
vsakokrat ob 20. uri, Cankarjeva tri-
dejska drama »Kralj na Betajnovi«.
Naslovno ulogo fabrikanta Kantorja
igra g. ravnatelj Mil. Skrbineš. sam.
Občinstvo se opozarja, da se predstave
začnejo točno ob določeni uri brez
ozira na obisk.

Zborovanje Sav. podruž- nice Slov. plan. društva je preloženo na poznejši čas.

V Celju mudila sta se 22. tm. naš
praški poslanik Ivan Hribar in minister
na r. Anton Kristan. Imela sta tudi raz-
govor s predsednikom naše stranke
dr. V. Kukovcem.

Vlak iz Ljubljane, prvi izza stavke,
je pripeljal 22. tm. ob 1/2 9. uri zvečer
v Celje. Pripeljal pa ni s seboj nikake
pošte.

Drugi vlak iz Ljubljane je prišel
skozi Celje včeraj 23. tm. pop. ob 1/2 2.
uri in je vozil naprej proti Mariboru.
Pripeljal je tudi pošto. Bil je pod moč-
nim vojaškim spremstvom.

Poročili se je g. Hinko Bezgovšek,
poročnik 39. pešpolka, z gđ. Drago
Vaničev, hčerko trgovke v Celju.

»Obrtna nakupovalna in prodajna
zadruga« se snuje v Celju. Pripravljalni
odbor je predložil v Celju in sklicuje u-
stanovni občni zbor za nedeljo, dne 25.
aprila 1920 dopoldne ob 10. uri v celjski
Narodni dom. Ustanovni zbor je zelo nu-
jen iz razlogov, ki se bodo v poročilu na-
vedli, in toraj neodložljiv, dasiravno mo-
ramo obžalovati, da se ne more zaradi
sedanjih prometnih težkoč vabiti na shod
obrnitstva cele Slovenije. Podjetje, ki se
snuje, je za obrtništvo silno važnega po-
mena, in pričakujemo mnogobrojne ude-
ležbe in številnega pristopa. Vabljeni so
tem potom vsi obrtniki brez izjeme in
prihvatelji obrtništva, da se shoda zaneslji-
vo udeležijo.

Drakonične kazni. Te dni so bili ne-
kateri obrtniki kaznovani zaradi zamud
svojih vajencev pri obiskovanju obrtne
nadaljevalne šole. Te kazni se glasijo na
400 do 1000 K in to za enkratno zamudo
iz tega bi se dalo sklepati, da se bo pri-
hodnja kazen glasila na 6 mesecev ječe
in tretja kazen na smrt na vešalih. Sme
seveda prijetelj šole in želimo, da se z
strogoostjo odpravi zanemarjanje
obrtne nadaljevalne šole, katera je bila v
Celju ustanovljena s požrtvovalnim de-
lom obrtnikov samih. Toda svoječasno
so se glasile kazni za zamude na 2—10 K
in je skok od 2 na 400 K tudi z ozirom na
sedajno valuto le prehud. Zakaj bi po ne-
potrebni vzbujali razburjenje med
obrnitstvom in si ustvarjali neprijatelje
obrnega šolstva, ki jih dosedaj vsaj med
obrnitstvom v Celju nismo imeli?

nas. Kdo je ta fabrikant Jožef Kantor?
To sem jaz; to si ti; to smo vsi, ki smo
živeli le sebi, svojemu napuhu in lakom-
nosti in nismo poznali ne solnce, ne lju-
bezni. Kaj zato, če strada Lužarica in
troje njenih otrok? To je kri puntarja, ki
se mora zatreči, ker: »Jaz sem gospodar,
a ti si — hlapec.« Kaj za to, če se plazi
propal Krnec po kolenih kakor senca in
živi od tuje milošćine? »Jaz nisem kriv,
če ste slabo gospodarili!« In potem:
»Kralj sem ... cela Betajnova je moja
... leži pred menoj na tleh ... In se
več ... In še več! Domovina bo kleča-
la pred Kantorjem, kaj ne, gospod žup-
nik?« In vendar: vkljub svoji moči in
svojemu kraljevanju brutalnosti in ciniz-
mu je Jožef Kantor nesrečen do skrajno-
sti. Vest se oglašja. Maks voja naokoli ...
In tu nastavlja konflikt cele drame, ki
je izpeljana v prvem in drugem dejanju
s temperamentom in močno roko, tako
da človeka pretrese in prepriča. Kantor,
ki se mu klanja ves svet, se mora boje-
vati z lastno vestjo, z Maksom. Gledali-
ško in dramsko močna, ker sta čisto
paravna v premisah in zaključku, sta oba
ta tipa. Posebno se povzdigneta v skup-
nem prizoru prvega in drugega dejanja.
In zdj se, da bo Kantor premagal svojo
vest, ko je ubil Maksa, a prešla je na dru-

Drzna tatca. Dne 20. tm. okrog pol-
dneva igrala se je štiriletna deklica Ste-
fanija Oblak pred tukajšnjim gleda-
liščem. Naenkrat pristopi k njej mlada
ženska visoke rasti z otrokom v naročju
ter vzame imenovani deklici iz ušes oba
zlata uhana. Ukradena uhana imata vsak
po tri modre kamenčke v podobi spomin-
čice. Zasledovanje tatice je ostalo dose-
daj brezuspešno.

DNEVNE NOVICE.

Bankovce sta žigosali neka trafikant-
inja in natakarka v Mariboru. V stvar
je zapletenih baje tudi neka mariborskih
trgovcev. Žigosali ste posebno eno in
dvokronske bankovce, ki so bili vtihot-
apljeni iz Avstrije. Preiskava je v teku.

Sprejem ruskih diplomiranih agro-
nomov v našo službo. Poljedelsko mini-
strstvo je sklenilo sprejeti vse diplomira-
ne ruske agronome, ki so prosili pri mi-
nistrstvu, v naše službe. Odkazala se jim
bo služba potovanih poljedelskih nastav-
ljencev pri poljedelskih šolah in na
okrožnih poljedelskih postajah.

Storje pri Teharjih se glasom odred-
be deželne vlade za Slovenijo imenuje
od sedaj naprej »Store«. To označbo
imajo rabiti vsi uradi.

Telefonska centrala se je otvorila na
novo v Črni pri Prevaljah dne 8. aprila
za krajevni promet. Ima tudi javno govo-
rilnico.

Stavka.

Vlada se noče pogajati s stavkarji.

»Slovenec« poroča iz Beograda: Da-
nes (21. aprila) se je sestal ministrski
svet, da razpravlja in se posveta o ko-
rakih vlade za neposredno bodočino no-
trajnega položaja. Sklenilo se je, da se
vlada s stavkujočimi železničarji ne po-
gaja, dokler zopet ne začnejo delati. Mi-
nistrstvo za promet je izročilo vso svojo
akcijo v roke vojnega ministra.

Posledice stavke.

»Slovenec« piše iz Zagreba: Prve
posledice železničarske stavke se že ka-
žejo v Zagrebu, kjer so se cene živlom
silno dvignile. Prebivalstvo mesta je
skrajno nezadovoljno in ogorčeno nad
stavkujočimi železničarji.

Položaj v državi izven Slovenije.

»Slovenec« piše iz Beograda 21. apr.
Nacionalni elementi označujejo železni-
čarsko stavko kot odkrito borbo proti
državi, inspirirano od zunaj. V Bački,
Baranji, Banatu, Bosni in Hercegovini
funkcionira promet. Položaj v Subotici
je vsled stavke in vojščad mobilizaciji
admirala Horthyja postal zelo resen in se
vedno bolj poostruje.

Mir in red vzdržan.

Beograd, 22. apr. Ministrstvo za
notranje zadeve objavlja: Ves čas stavke
vlada mir in red po deželi, izvzema
manjše nemire, ki so jih izzvali stav-
kujoči, ki se niso hoteli prijaviti na
dvomesečno orožno vajo. — V Sara-
jevu so se vsi železničarji prijavili na
delo.

Neuspeh generalne stavke v Beogradu.

Beograd, 22. apr. Generalna stavka
ni uspela. Železničarji in veliko število

ge in govori iz tisočerih ust. Kaj so Ha-
na, Francka, Pepček? So nanovo prebu-
jena vest, ki kriči njemu v obraz: »Pojd
in izpovej se, Kantor!« In takrat Kantor
omaga in izpove pred sodnikom: »Jaz
sem ga ubil.« A cela Betajnova noče ver-
jeti, za Kantorja ni izpovedi, ne posta-
ve ... In tu se nam zdi, tiči največja
tragika enega življenja: »Jaz moram po
svoji poti dalje, ni greha tako velikega,
da bi se mogel spodtekniti obenj.«

Izmed drugih lic naj omenim nakrat-
ko še Francko, dober tip mehkega dekle-
ta; Nino, ki splava kakor eterična senca
preko odra; Franca Bernota, brezsrčnega
in samoljubnega mladika, in končno
še vaškega župnika, starega lisjaka —
licemerca, ki bi za svojo korist menda
prodal še svojo dušo. Karakterizacija po-
sameznih oseb je dobra in točna, in posa-
meznih prizori so tudi tehnično spretno iz-
peljani.

G. Skrbinešek je podal Kantorja v u-
metniško dovršeni formi, ki smo je že va-
jeni pri njem. Vsa brutalnost, ves strah,
obup in cinizem, pa tudi dobrote in skrb
do lastne družine, vse to je sijalo iz nje-
govega obraza, trepetalo v sleherni gesti
in zvenelo iz vsake besede.

(»Edinost«, 16. II. 1919.)

drugega delavstva vseh strok se je
prijavilo k delu.

Promet se zboljšuje.

Beograd, 22. apr. Na progah Srbije,
Banata in Bosne redni promet. Tudi
na Hrvatskem nastajajo normalne raz-
mere. Na državni železnici promet ni
bil ustavljen. V Sloveniji se je pričel
že včeraj vzpostavljati promet.

Celje 23. aprila. Na poziv vojaške
oblasti, da se imajo vsi vojaško-obvezni
železničarji vseh 3 pozilov danes ob 8.
uri javiti k dvomesečni orožni vaji in si-
cer v železniški službi, so tukajšnji člani
soc. dem. stranke sklenili, da se odzivu
odzovejo takoj, čim se ugotovi njih zahte-
vam, poprej pa ne.

Celje, 23. aprila. Tik pred sklepom
lista izvemo, da se železničarji tekom
popoldneva prijavljajo v službo, ker
so spoznali težek položaj države in ji
nočejo škodovati. Jutri bo promet reden.

Zadnja poročila.

Kriza v vladi.

Beograd 22. aprila. Predsednik Dem.
zajednice Davidović predložil je presto-
lonasledniku Aleksandru pismen odgo-
vor, ki pravi, da sprejme opozicija misel
sestave koncentracijskega kabineta sa-
mo takrat, ako sestava istega ne bo po-
verjena niti Protiču niti Pašiću. V radi-
kalnih parlamentarnih krogih se govori,
da ta apodiktčna zahteva izključuje vsa-
ko možnost sporazuma, ker parlamentar-
na zajednica stoji trdno na stališču, da
mora biti poverjena sestava koncentra-
cijske vlade ali Pašiću ali Protiču.

Madžarske čete ob naši meji?

Beograd 22. aprila. Z ozirom na to,
da so dospele madžarske čete do jugo-
slavanskih mej proti Bački in z ozirom
na uspeh predidnih poskusov glede u-
staje 19. tm. v Subotici, ki jo označujejo
kot akcijo od zunaj, je kraljeva vlada od-
poslala brzojavno naredbo našim misijam
pri mirovni konferenci in zavezniškim si-
lam, v kateri protestira proti postopanju
Madžarov in izjavlja, da kraljevska vla-
da spremlja z ogorčenjem držanje Ma-
džarske in da bo prisiljena odbiti z oro-
žjem vsak napad neprijateljske vojske na
naše meje.

Upor v Subotici.

Beograd 22. aprila. Preiskava o upo-
ru v Subotici izkazuje zelo resen in zna-
čilen uspeh. Kompromitiranih je mnogo
visokih uradnikov in predstavitev bu-
dimpeštanske vlade. Kaže se, da je bita
ustaja že dalje časa pripravljena iz Bu-
dimpešte pod varstvom madžarske vla-
de same.

Poslano.

Pod naslovom: »Kaj pravijo naši
konsumenti k stavki mesarjev« pri-
občil je dne 20. aprila Vaš cenjeni list
članek, kateri mi daje povod, pojasniti
vzroke nastalega pomanjkanja mesa.

Z naredbo 750 z dne 3. 12. 1919
Uradni list 170, se je določilo, da se
mora v vsaki občini vpostaviti komi-
sija, koje naloga je, določiti ceno važnih
živil. Prva taka seja sklicala se je v
Celju na dan 10. svečana 1920. — Do
tega časa prodajalo se je meso po 18
oziroma 16 K za kg. Ker se je dne
1. svečana 1920 v Ljubljani cena mesa
vsled zvišanih nakupnih cen od strani
odseka za prehrano, kateri je odredil
poskusno klanje, za kg na 20 do 22 K
zvišala, zahteval sem jaz, kot po obrt-
nikih v to komisijo odposlan zastopnik,
enako zvišanje tudi za mesto Celje. Tej
opravičeni zahtevi se ni ugodilo, temuč
se je obstoječa cena mesa od 16 do
18 K kot najvišja cena določila. Isto-
tako se je tudi moja zahteva po po-
skusnem klanju odklonila. Pri tej seji
sem takoj opozoril, da bode nastalo
pomanjka je mesa, ker bi bili po ne-
pravični, pri zeleni mizi izdani dolo-
čitvi cen celjski mesarji prisiljeni, meso
povprečno za 4 K za kg cenejše pro-
dajati kakor ljubljanski kolegi, kojim
je vsled velike razlike cen omogočeno,
nakupovati živino v našem kraju, med-
tem ko domači mesarji, vezani na nizko
ceno, niso zmožni konkurirati in bodo
moral obratovanje prekiniti.

Vsled tega nepravilnega sklepa
podala se je iz treh udov tukajšnje
zadruga obstoječa deputacija k regentu
mesta Celje, gosp. dr. Leopoldu Žužeku
s prošnjo za odpomoč in odredbo po-

skusnega klanja, ki bi se naj tako iz-
vedlo, da bi v mestni klavnicni name-
šćeni paznik in zaprišćeni tehničar
izvršil uradno tehtanje za poskusno
klanje določene govedi. Dne 12. sve-
čana pričelo se je poskusno klanje,
uradno tehtanje se je pa pazniku klav-
nice od strani uradnega živinozdrav-
nika prepovedalo. S to samovoljnostjo
preprečilo se je edino sredstvo, ki bi
omogočilo mesarjem doprinesiti na pod-
lagi poskusnega klanja dokaz pravične
zahteve.

Dne 20. svečana sklicala se je zopet
seja cenilne komisije, katera je teme-
ljem uradno dokazanih nakupnih cen
zvišala ceno 1 kg mesa na 18 do 20
kron, toraj še vedno za 2 kron manj,
nego v Ljubljani.

Vkljub temu pa je zadruga me-
sarjev v dopisu z dne 29. svečana na
predsednika cenilne komisije izrekla,
da se strinja z uradno določenim klju-
čem, da se more vendar enkrat za bo-
dočo določitev cen tvoriti podlaga za
zvišanje ozir. znižanje cene.

Glede na vedno rastoče živinske
cene bila je oddaja mesa nemogoča,
vsled česar se je dne 12. marca vno-
vič sklicala cenilna komisija, pri ka-
teri se je uradno konstatiralo, da je
od zadnje seje, to je dne 20. svečana,
cena živine povprečno za 2'21 K za
kg žive teže poskočila in bi se morala
po uradnem računu glede na 50% raz-
liko med živo in težo mesa s kostmi
zvišati cena za 4'42 K. — Kot zastop-
nik mesarjev izrazil sem se začasno
zadovoljnim z zvišanjem cene po 4 K
za kg, tudi sem pritrdil kompromisnemu
predlogu, katerega je stavil neki za-
stopnik konzumentov.

Nepričakovano dovolila je pa ve-
čina komisije le povišanje po 2 K za
kg mesa in tako dne 20. svečana
splošno sprejeto merilo kratkoma
ignorirala.

Posebno poudariti moram, da se
cena mesa še primeroma ceni žive teže
ni zvišala, da se mora toraj večini
komisije predbacivati, da je ta vedoma
mesarje oškodovala, ravno tako pa
tudi vedoma spravila ljudstvo ob zelo
važni živež.

Ker se v sosednih okrajih gove-
dina od 1. aprila 1920 že za 4 do 7 K
kg dražje prodaja kakor v Celju, je tu-
kajšnjim mesarjem povsem nemogoče,
nabaviti potrebno živino na podlagi
obstojećih prodajnih cen.

Iz rečenega naj se razvidi, da celjski
mesarji ne stavkajo, temuč da so vsled
navedenih dejstev primorani, svoja o-
bratovanja tako dolgo prekiniti, da bode
ali vlada za celo Slovenijo enotne cene
za nakup in prodajo določila, ali se pa
bodo celjskim mesarjem dovolile pro-
dajne cene, ki odgovarjajo istinitim na-
kupnim cenam.

Zahvaljujoč se za sprejem teh vrstic
bilježim s posebnim velespoštovanjem

Franc Rebeuschegg
predsednik mesarske zadruga v Celju

Trpite na revmatizmu in gih-
tičnih bolečinah? Drg-
njenje s pravim Fellerjevim Elza-fluidom
je takorekto dobrodejno! 6 dvojnatih ali
2 veliki specialni steklenici 36 K.
Rabite milo, odvajajoče sredstvo?
Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo
svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Za
gorski sok zoper kašelj in prsne bolečine.
1 steklenica 6 K. Zelo dce okrepujoča
švedska tinktura, 1 steklenica 15 K. —
Omot in poština posebej, a najcenaje.
Evgen V. Feller, Stubica dolnja, Elza-
trg št. 356. Hrvatska. 1590 D 15—9

Knjige
antikvarične
kupi trgovina knjig, umetnin in
muzikalij 579 3—1
Goričar & Leskovšek, Celje.

100
104
-26
lv. Ravnikar
veletrgovina, Celje,
priporoča špecerijsko blago
in vse vrste mineralnih
voda na drobno in debelo.

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15

v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po **(4%)**
štiri od sto 401
156-13

SALONSKI
novodošle kapele

KONCERT

v hotelu BALKAN V CELJU.
Začetek ob 6. uri. Posrežba prvovrstna. 264 50-10

Hinko Bezgovšek

aktivni peš. poručnik v 39. p. p.

Draga Vanič

poročena.

Celje v aprilu 1920.

577

Po najnižji ceni se dobi

**manufaktura,
modno blago,
perilo i. t. d.**

233 50-11

v trgovini A. Frece, Celje

Narodni dom (tik trafike).

200 K nagrade

dam dotičnemu, kateri mi preskrbi stanovanje s kuhinjo in 2-5 sobami v pritličju v sredini mesta. Ponudbe na upravo lista. 576 1

**V gostilni pri
Kapucinskem mostu**

se točijo pristna ljubljanska in haloška vina. Vsaki dan sveže pivo v sodčkih. Topla in mizla jedila vedno na razpolago.

Za obisk se priporoča
Ana Mikuš.

206 -10

**Išče se
vodjo ali voditeljico**

s primerno kavcijo za trgovino z mešanim blagom na deželi s takojšnjim nastopom. Plača dobra in hrana v hiši. Ponudbe na poštni predal števil. 74,

Celje.

578 1

Telefon števil. 135.

Brzljavi naslov: Žito.

P. n.

Usojamo si sl. trgovstvo obvestiti, da nam je poverila svetovnoznana tovarna slanina, svinjske masti, in za izdelovanje mesnih izdelkov:

M. Gavriloviča sinovi d. dr. Petrinja,

edino zastopstvo za celo Slovenijo severno od Zidanega mosta do državne meje. Imenovane izdelke imamo vedno v zadostnih množinah v zalogi v naših tukajšnjih skladiščih.

Dospelo je razno južno sadje, vsake vrste kava in jedilno olje.

Združene veletrgovine v Celju
A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnikar.

436 -5

Edina slovenska specialna trgovina z barvami in laki.
Agentura in komisijsko podjetje.

IV. Ferlež Celje
Narodni dom

Trgovina z lesom in drvni na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les po najvišjih dnevnih cenah.

Stole, žimnice, razno pohištvo in tapetniške izdelke ima v založbi:
Marija Baumgartner
Gosposka ulica 25.
Naročila se izvršujejo točno in solidno.

**Jugoslovansko
inženirsko podjetje**

družba z o. z.

inženirska pisarna in stavbno podjetje
Ljubljana, Sodna ulica števil. 2.

Maribor, Viktringova ulica števil. 34.

Brzljavi naslovi:

JIP - Ljubljana, - JIP - Maribor.

Oddelek I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo.

Oddelek II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil; poljedelska melioracija.

Oddelek III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije.

Oddelek IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.

Oddelek V. Industrijska in gospodarska poslopja.

Oddelek VI. Komeričalno razpečevanje gradiva, orodja in industrijskih tvarin. 51 -16

Razširjajte „Novo Dobo“.

Zopet

ogromno pošiljatev manufakture naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka **R. Stermecki**

v Celju in sicer volne, tiskane, cefirja, etamina, batista za ženske obleke, sukna, kamgarna in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, kloba, cvilja, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja zaradi nakupa v velikanskim množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek po zelo nizkih cenah. Cevlji, ženski, moški in otroški v velikanski izbiri, pristno ročno delo lastnih čevljarjev. Ilustrovani cenik zastoj! Na debelosamo v I. nadstropju.

Veletrgovina ♦ razpošiljalna
R. Stermecki
Celje - Slovenija.

40 -16

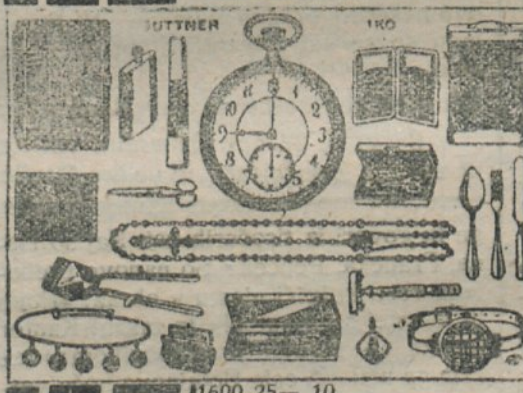
VINO na debelo!
BRAČA KASTL
ZAGREB, Gundulićeva ulica 14.

Telefon št. 21-28. 369 26-20

Proti požaru in za življenje zavaruje najkulantneje
BANKA "SLAVIJA"

Zastopnik Dragotin Gobec
122 12-5 Celje, Razlagova ulica 15.

Ena ura? katera trajno veselje povzroča?

Samo Suttner-jeva ura!

Nikelnasta, po vsaki ceni in presenečeni bode! Tudi verižice, prstane, uhane, zapestnice, stenske ure, zapestnice z urami in vsakovrstne potrebne reči kakor: škarje, nože, doze za cigarete, nažigalnike, britve, denarnice, jedilno orodje, razna darila za krste, imendane itd., kakor tudi velika zaloga vsakovrstnih zlatih in srebrnih predmetov.

Vse dobro in ceno! Zahtevajte cenike od
K. Suttner, Ljubljana št. 983

1600 25-10

Proti: Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda **„Rogaška Slatina“.**

Rogaška Slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 mož med istimi absolvirani konservatoristi). — Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.
Ravnateljstvo.

454 8-5

Čaj

Kava

Rožiči

Pige

Žafran

Muškaplet

Orešci

Vanilija

Ingver

Lorber

Konjak

Krema

Milo i. t. d.

se kupi najceneje pri tvrdki:

Anton Močnik
Celje, Glavni trg.
275 10.